

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Deres ref.
20112591

Vår ref.
11/1502-10 676.0/OYNI

Dato:
Oslo, 17.10.2011

Høring - Fagerbergutvalgets utredning NOU 2011:6 - Et åpnere forskningssystem

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt departementets brev av 30. mai 2011 angående ovennevnte.

LO er uenig i utvalgets måte å vurdere nytten av forskning, med den ensidige vektleggingen av å telle publikasjoner og siteringer. De er lite egnet til å måle samfunnsøkonomisk nytte av forskningen i bred forstand. LO beklager at utvalget har sett seg så blind på insentiver i forskningen. Utvalgets forslag er gjennomsyret av troen på kvantitative indikatorer som antallet publiseringer og siteringer, eksempelvis i forslaget til et forskningsbarometer, styrking av RBO-ordningen og ved tildelingen av driftsmidler til forskerne. Dette betyr at bare såkalte fagfelle vurderinger og indikatorer avledet av dette, styrer forskernes prioriteringer.

Vi savner også en begrunnelse fra utvalget i dets uenighet med Handlingsromsutvalget og dette utvalgets kritikk av den utstrakte målingen og tellingen i akademien. Forslaget om mer måling, telling og konkurranse betyr at mer tid skal brukes til byråkrati og søknadsskriving i stedet for til aktiv forskning. LO mener det er helt avgjørende at en må unngå at omfattende, tidkrevende og ressurstappende søknads- og rapporteringssystemer styrer forskerne og forskningen. Tendensen til byråkratisering av forskningen har kommet langt og må reverseres.

Selv om det er viktig å styrke grunnforskningen, kan dette gi et for ensidig fokus på teoriutvikling, framfor mer praktiske forskningsbehov i Norge og en nærhet til norsk arbeids- og samfunnsliv. God forskning blir til i en forening av teori og praksis. Det er en særlig fare at langvarig bruk av enkle tellinger gir tilpasninger som går på bekostning av kvalitet og samfunnsnytte. Det som er internasjonalt relevant kan lett gi vridning mot for mye teori av liten relevans for et lite land.

For LO ser det ut som økt satsing på fri forskning gjennom en åpen konkurransearena i Forskningsrådet er det mest sentrale forslaget til framtidig satsing i utvalgets rapport. Det er viktig at den frie forskningen styrkes. Det vil gjøre det mulig å nå fram for dyktige

enkeltforskere som kommer med originale forslag til problemstillinger og forskningsdesign og som ikke naturlig vil falle inn under etablerte forskningsprogrammer. LO frykter imidlertid at den sterke betoningen av konkurransebasert, fri forskning, kan komme til å gå på bekostning av den nasjonalt bestemte, temaorienterte forskningen. LO har særlig stor interesse for forskning som dreier seg om arbeidsliv og velferdsstat, energi i et miljøperspektiv og næringsrettet forskning og utvikling. I LOs handlingsprogram er dette prioriterte satsingsområder.

En for stor grad av individualisering og bruk av konkurranseprinsippet ved tildeling av forskningsmidler, kan også gå utover forskerkollektivet og skape uønskete spenninger mellom forskere og forskningsmiljøer. Et godt alternativ er styrking av arbeidsavtaler mellom tjenestemannsorganisasjonene og staten der den enkelte forsker sikres mer tid til fri forskning. Samtidig må kvaliteten på prosjektene sikres gjennom en kombinasjon av fagfellevurderinger og andres vurderinger av samfunnsnytt.

Innholdet i den individuelle forskningsretten må tilpasses ulike institusjoners og miljøers egenart, men også dette må løses i forhandlinger, ikke individuelt. LO foreslår derfor at det utarbeides en ny særavtale som sikrer den enkelte tid til forskning. Ledelsen lokalt må styre sine ressurser slik at Universitets- og høyskolelovens krav om forskningsbasert undervisning blir oppfylt. En slik avtale vil føre til en kollektiv forankring av forskningsretten, styrke kvaliteten i undervisningen, og gi forskerne forskningstiden tilbake som en rettighet.

For LO er det videre helt sentralt at basisbevilgningene styrkes for å sikre faglig kvalitet og langsiktighet. Dette kan suppleres med mer kollektive belønningssystemer, der institusjonene premieres for forskningsproduktivitet og -kvalitet.

For øvrig stiller LO seg positivt til utvalgets forslag om å styrke doktorgradsrekrutteringen i Norge, slik at den kommer opp på et nivå som er på linje med våre nordiske nabolands.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Gerd Kristiansen
(*sign.*)

Stein Reegård
(*sign.*)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.